

Sosyal Bilimlerde Paradigma Dönüşümü ve Türkiye’de Uygulamalı Dilbilimi Alanında Nitel Araştırma

Paradigm Shift in Social Sciences and Qualitative Research in Applied Linguistics in Turkey

Kemal YÜCE¹ Mustafa Yunus ERYAMAN² Abdullah ŞAHİN³ Ömer KOÇER⁴

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Öz

Bu çalışma sosyal bilimlerdeki paradigma dönüşümünü ve bu dönüşümün uygulamalı dilbilimi alanındaki etkilerini araştırmaktadır. Sosyal bilimlerde post-pozitivist paradigmaya doğru yaşanan dönüşüm vesilesiyle uygulamalı dilbilimi alanında nitel araştırma yöntemleri oldukça önem kazanmış ve kullanımı artmıştır. Bu çalışmanın amacı uygulamalı dilbilimin geleneksel yöntemsel yaklaşımlar ile ilişkisini ve uygulamalı dilbilimde nitel araştırma desenlerinin kullanımını araştırmaktır. Bu amaç için 2000 yılından itibaren uygulamalı dilbilimi alanında yapılan doktora tezleri belirlenerek, araştırma yöntem ve desenleri üzerine kategorik içerik analizi yapılmıştır. Mevcut bulgular ışığında, yapılan doktora tezlerinde her yıl ağırlıklı olarak nicel araştırma yöntemlerinden deneysel ve betimsel tarama yöntemleri tercih edilirken nitel araştırma yöntemlerine ait desenlerin oldukça geri planda olduğu görülmüştür. Sonuç olarak, Türkiye’de uygulamalı dilbilimi alanında yapılan doktora tezlerinde post-pozitivist paradigmaya doğru bir dönüşümünden söz etmek oldukça güçtür. Mevcut bulgular ışığında uygulamalı dilbilimcilere tavsiyeler verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Pozitivist paradigma, Post-pozitivist paradigma, Nitel araştırma, Uygulamalı dilbilimi

Abstract

This study explores the paradigm shift in social sciences and its effects on applied linguistics. As a result of the shift towards a post-positivist paradigm in social sciences, there has been an increasing interest and use of qualitative research in applied linguistics. The purpose of this study is to investigate the relationship between applied linguistics and conventional methodological approaches, as well as the usage of qualitative research designs in applied linguistics. To achieve this aim, a categorical content analysis was carried out by examining the doctoral dissertations conducted in the field of applied linguistics since 2000 in terms of their research paradigms and designs. Furthermore, the study analyzed how the current aspect of applied linguistics in Turkey is being influenced by the paradigmatic shift. The results demonstrated that in doctoral dissertations experimental and descriptive research designs were preferred the most in each year, and qualitative research designs were underestimated by the researchers. As a result, it is unlikely to argue that there is a shift towards a post-positivist paradigm in the field of applied linguistics in Turkey in regard to doctoral dissertations conducted in the field. In light of the findings, some recommendations were given to applied linguists.

Keywords: Positivist paradigm, Post-positivist paradigm, Qualitative research, Applied Linguistics

¹ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, kyuce@comu.edu.tr

² Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Anabilim Dalı, eryaman@comu.edu.tr

³ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, abdullahsahin@comu.edu.tr

⁴ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, omerkocer@comu.edu.tr

Summary

Purpose

The positivist paradigm has a considerable effect on the development of the social sciences since the 19th century. However, as it was seen as unlikely that human relationships and behaviors could be defined by the positivist paradigm, which is based on causality, there has been a shift towards post-positivist paradigm in social sciences since the middle of the 20th century. This shift has brought about a paradigm war affecting many social science disciplines including applied linguistics. Accordingly, qualitative research methods have been addressed by researchers in applied linguistics since the 1970s. The aim of this study is to investigate the relationship between applied linguistics and conventional methodological approaches in doctoral dissertations in Turkey since 2000, as well as to determine usage of qualitative research designs in applied linguistics. Furthermore, the study analyses how the current aspect of applied linguistics in Turkey is being influenced by the paradigm shift. In this regard, the research question of this study is: Has a paradigm shift occurred in doctoral dissertations in applied linguistics in Turkey since 2000?

Results

By employing criterion sampling, the researchers looked at 163 doctoral dissertations in applied linguistics in Turkey since 2000. Document analysis technique was, then, used to shed light on the paradigm shift in this discipline. The existing documents were analyzed by categorical content analysis. In light of the findings, it can be stated that doctoral dissertations were conducted mostly in English as a foreign language discipline in Turkey and many of them were conducted by quantitative research methods. It was also found that quantitative research methods were at the forefront between the years 2000 and 2012. Furthermore, the study showed that experimental and descriptive surveys were the most preferred quantitative designs by PhD candidates. Amazingly, despite their low usage by researchers, case study and action research designs within the qualitative paradigm were the most preferred designs by the candidates.

Discussion

In light of the findings of the study, it is unlikely to argue that there is a shift towards a post-positivist paradigm in the field of applied linguistics in Turkey in regard to doctoral dissertations conducted in the field. It is actually a mirror of “positivist paradigm which blesses causality and reduction” (Yıldırım & Şimşek, 2008), on applied linguistics. However, it would be incomprehensible to define the complex nature of a language learner by “measuring and observing it with experimental techniques which decompose and isolate the phenomenon from the process and factors surrounding them” (Tierney & Rhoads, 1993, p. 322). That is, there is an interactive relation between the inner world of a language learner and the context in which she learns. Therefore, in order to demonstrate complex and contextual nature of language learning, it is necessary to employ a post-positivist approach towards conducting research in the field of applied linguistics. But this is not an easy endeavor, since many policy makers and research institutions, today, identify the use of quantitative research methods with the positivist underpinnings as the only way of doing scientific investigation (Eryaman, 2006; Gee, 2005). The findings of this study evidently demonstrate how doctoral dissertations in the field of applied linguistics in Turkey are influenced by this view. For instance, Şimşek *et al.* (2008) found that quantitative methods are more preferred than qualitative ones in dissertations concerning educational technologies during the last decade. The same paradigm trends in applied linguistics with respect to current dissertations did not surprise us. According to Göktaş *et al.* (2012), descriptive surveys are the most preferred designs by researchers in Turkey. However, it is apparent that qualitative research designs, such as case studies, ethnography, grounded theory and phenomenology, are mostly preferred by researchers in western communities.

Conclusion

This research investigated whether a paradigm shift exists towards a post-positivist paradigm in doctoral dissertations over the last 12 years in applied linguistics. The study then analyzed how the current aspect of applied linguistics in Turkey is being influenced by the paradigm shift. As a conclusion, it was seen that doctoral dissertations in applied linguistics in Turkey have dropped with respect to the paradigm shift. Accordingly, the most effective recommendation to applied linguists in Turkey is to notice the paradigm

shift in applied linguistics in light of the international literature in order to holistically handle the nature of language learning. In addition to the 163 doctoral dissertations in applied linguistics for the last 12 years in Turkey, which were taken into consideration in this paper as a cross-section, it is recommended that researchers attain complementary data with respect to the paradigm shift in applied linguistics in Turkey, by focusing on journal articles and proceedings etc.

Giriş

Modern bilimin başlangıcı olarak kabul edilen 19.yüzyıldan itibaren bilim dünyasının gelişiminde pozitivist paradigmanın büyük bir etkisi olmuştur. Bu dönemde başta *Auguste Comte* (1798-1857) olmak üzere *Émile Durkheim* (1858-1917) ve *Herbert Spencer*’in (1829-1903) yaklaşımlarıyla sosyal bilimlerde de pozitivist paradigmanın hâkimiyeti ön plana çıkmıştır.

Pozitivist paradigmaya göre metodolojik bütünlük araştırmaların temelini oluşturur (Kuş, 2007). Yani, bilimin mantığı tektir ve bilimsel olarak atfedilecek her entelektüel çaba bu mantıkla uzlaşmalıdır. Keat ve Urry’e (1994) göre bu mantık fen bilimlerine özgüdür ve sosyal bilimlerde de eğer bilim olarak atfedilecekse bu mantığa uymak zorundadır. Bu görüşten hareketle, fen bilimlerinin gelişiminde hâkim bir yaklaşım olan pozitivism sosyal bilimlerin tarihsel gelişiminde de etkisini sürdürmüştür (Kuş, 2007). 20.yüzyıldan itibaren sosyal bilimlerin gelişmesiyle birlikte bu alanda çalışan araştırmacılar pozitivist paradigmanın ilkeleriyle araştırmalarını yürütmüşlerdir. Çünkü o dönemde hâli hazırda başka bir paradigmanın varlığından söz etmek mümkün olmadığından bu durum oldukça normal olarak değerlendirilmiştir (Yıldırım & Şimşek, 2008).

Pozitivist paradigmanın sosyal bilimlere olan etkisi nicel araştırma yöntemlerinin bu alanda kullanılmasıyla görülür. Nicel desenlerin teori test etmeye (deductive) dönük bir yapısı vardır. Bunu anket ve ölçek gibi standardize edilmiş veri toplama araçlarıyla yapar (Bryman, 1988). Daha sonra elde edilen veriler istatistiksel yöntemlerle sayısallaştırarak analiz edilir ve nedensellik temeline dayanarak değişkenler arasındaki ilişkiler araştırılır. Son aşama olarak değişkenler arasında ortaya çıkan ilişkilerden hareketle en başta ortaya atılan hipotez test edilmiş olur. Tüm bunlar pozitivist paradigmanın beraberinde getirdiği güvenilirlik, geçerlik ve genellenebilirlik kavramlarıyla bilimselleştirilmeye çalışılır. Yani, sosyal bilimciler Newton’cu/Pozitivist/Akılcı paradigmanın ilkelerine uygun bir şekilde nedensellik temeline dayanarak insanları, toplumları ve kültürleri araştırmışlardır. Oysaki Schopenhauer’e göre nedensellik dünyanın nesnelinin o sonsuz çokluğunu yasal bir zorunluluk olarak birbirleriyle ilişkilendirmeye çalışan bir ilkedir, o kadar (Atayman, 2004). Buradan hareketle, nedensellikten çok bakış açısının önemli olduğu pozitivism ötesi ya da akılcılık ötesi olarak adlandırılan bu yeni paradigmada, insanoğlunun tek ve değişmez olarak algıladığı doğrular, “bilgi ve doğru insandan bağımsız değildir” anlayışıyla sarsılmaya başlamıştır. Yani, bu yeni paradigmada insanlar anlamların yaratılması sürecine etkin bir şekilde katılmaktadır (Özenç-Uçak, 2000). Bu durumda, yükselişteki post-pozitivist paradigmaya göre sosyal olayları, insan davranışlarını ve ilişkilerini nedensellik ilkesinden hareketle bağımlı ve bağımsız değişkenler olarak kurgulamak mümkün değildir (Yıldırım & Şimşek, 2008). Çünkü yeryüzündeki sosyal olaylar ve ilişkiler birbiriyle örüntülü ve iç içe geçmiş durumdadır. Buradan hareketle, yükselişteki bu yeni paradigmanın ilkelerinin sosyal bilimlerde kullanılmaya başlamasıyla son 30 yılda bu alanda nitel araştırma teknikleri dikkate değer bir şekilde artış göstermiştir (Kuş, 2007). Bunun sonucunda 1970 ve 1980’li yıllarda bilim dünyasında sıkça kullanılan bir kavram olarak paradigma savaşları ortaya çıkmıştır (Richards, 2009). Bryman’ın (2006: 113) *International Journal of Qualitative Education* dergisinde paradigma savaşları üzerine olan “Artık barış bitmiştir” sözü bugün bile hala devam eden bir paradigma savaşının varlığını hissettirmektedir.

Sonuç olarak, günümüzde sosyal bilimlerde pozitivist epistemolojinin eleştirdiği ve geleneksel yaklaşımların arka planda olduğu bir paradigma dönüşümünden söz edilebilir. Bu dönüşümün öncülerinden olan Kuhn (1970), *Bilimsel Devrimlerin Yapısı* adlı eseriyle bilim felsefesini tanımlayan temel soruların köklü bir şekilde değişimine yol açmıştır. Daha somut olarak gerekçeleme ve nedensellikten ziyade keşfetmeye dönük bir yapı sunmuştur bilim dünyasına. Araştırmacıların böylece genel olarak bilim üzerine ve daha özel olarak sosyal bilimlere dönük düşünme tarzları değişmiştir, “çünkü sosyal bilimlerin temel harcı insandır” (Williams, 1999). O halde insan davranışları ve ilişkilerinin araştırmaya dâhil olan bireylerin görüşleri ve deneyimlerinden hareketle ancak esnek ve bütüncül bir yaklaşımla araştırılması ve yorumlanması gerekmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2008).

Uygulamalı Dilbilimde Nitel Araştırma

Nitel araştırmaların nicel araştırmalar gibi standardize edilmiş özellikleri ve yaklaşımları olmadığından üzerinde genel bir tanıma varmak oldukça güçtür (Dörnyei, 2007). Nitel araştırmaların öncülerinden Denzin ve Lincoln’a (2005) göre nitel araştırmalar üzerine net bir uzlaşmaya varma çabası oldukça yersizdir çünkü nitel araştırmaların nicel araştırmalarda olduğu gibi sınırları önceden belirlenmiş metodolojik birliği yoktur. Yani, nitel araştırmaları bütüncül olarak anlamak ve yorumlamak gerekmektedir. Bu nedenle nitel araştırmaların daha iyi kavranmasını sağlayan ve pozitivist paradigmadan post-pozitivist paradigmaya doğru yaşanan dönüşüme katkı sağlayan birçok disiplinden söz edilebilir. Bunlar Sosyoloji, Antropoloji, Psikoloji, Felsefe, Dilbilim gibi disiplinlerdir (Bodgan & Biklen, 1992; Goetz & LeCompte, 1984; Patton, 1987). Bu disiplinler genel itibarıyla insan davranışlarını nedensellik temeline dayandırarak araştırmanın yersiz olacağından hareketle yeni paradigmanın sunduğu nitel araştırma yöntemlerini kullanmışlardır.

Nitel araştırma yöntemleri uygulamalı dilbilimi alanında ilk olarak 1970’li yıllarda kullanılmaya başlanmıştır. 1990’lı yıllarda ise uygulamalı dilbilimi alanında etkinliği oldukça artmıştır (Duff, 2008). Bu durum yabancı dil öğrenmede insan üzerine etkisi olan sosyal, kültürel ve bağlamsal faktörlerin derinlemesine ve bütüncül olarak araştırılmasında ancak nitel araştırma yöntemlerinin ideal bir yaklaşım olmasından ileri gelmektedir (Dörnyei, 2007). Yani, uygulamalı dilbilimin bir disiplin olarak varlığı nitel araştırmaların içerisinde fazlasıyla görülmektedir.

“Akılcılık, davranışçılık ve bireycilik gibi kavramların felsefik temellerinde gizli olan nicel araştırmalar” (Davies, 1995: 428), standardize edilmiş veri toplama araçları kullanarak ölçülebilir objektif bir gerçeklik arama esasına dayanır (Adams vd., 2005). Aksine, “nitel araştırmalar gerçekliğin sosyal olarak oluşturulduğu varsayımına dayanarak” (Denzin & Lincoln, 2005: 4), gerçeğin katılımcıların kendi bakış açılarında gizli olduğunu öne sürer. Bu nedenle ikinci dil edinimi alanında yapılan nitel araştırmaların altında yatan en önemli teorik varsayımlardan biri, bir kültür veya bir grup üzerine içeriden ya da dışarıdan farklı bir bakış açısı geliştirme (emic perspective) çabasıdır (Adams vd., 2005). Örnek olarak, Lazaraton (2003) içinde bulunduğumuz yüzyılda uygulamalı dilbilimde nitel araştırma yöntemlerine farklı bir bakış ve derinlik getirerek bu alanda çalışan uygulamalı dilbilimcilere bir referans olmuştur. Buna paralel olarak, günümüzde ise uygulamalı dilbilimi alanında önde gelen dergilerde oldukça fazla nitel araştırma tekniklerinin kullanıldığı çalışmalar görülmektedir (Dörnyei, 2007). *The Modern Language Journal* dergisinin editörü Sally Magnan (2006) dergilerinde 1995-2005 yılları arasında yayımlanan çalışmalarda nitel araştırma oranlarının neredeyse nicel araştırma oranlarına ulaştığını ve bu çalışmaların çoğunluğunun etnografik araştırmalar ve durum çalışmaları olduğunu vurgulamıştır.

Nitel araştırmaların sıklığı nicel araştırmalara nispeten düşük görünse de uygulamalı dilbilimi alanında son otuz yıl içerisinde bir derinliğe ulaşılmıştır (Ellis, 2004). Uygulamalı dilbilimi alanında genellikle nicel araştırmaların ele aldığı dil öğrenmede ölçme değerlendirme, ırk, cinsiyet, kimlik algısı ve bireysel farklılıklar gibikonular günümüzde nitel araştırma yöntemleriyle derinlemesine ve bütüncül bir yaklaşımla ele alınmaktadır (Richards, 2003). Örnek olarak, paradigma dönüşümünden etkilenerek yabancı dil öğrenenlerin sosyal psikolojisini günümüzde post-pozitivist bir yaklaşımla araştıran Macar asıllı ünlü sosyal-psikolog Zoltan Dörnyei’nin (2007) deneyimleri bu alandaki araştırmacılara bir yol haritası niteliğindedir:

1980’lerin ortalarında doktora başladığımda nitel araştırma yöntemlerini kullanan yapılandırmacı/yorumlamacı paradigma ve nicel araştırma yöntemlerini kullanan deneysel/pozitivist paradigma arasında, yani benim tam ortasında olduğum çetin bir paradigma savaşının yaşandığından kesinlikle habersizdim. O zamanlar bunun farkında olsaydım ideolojik olarak kesinlikle yapılandırmacı/yorumlamacı cephede yerimi alırdım. Fakat o zamanlar benim alanımda, yani ikinci dil öğrenenlerin sosyal psikolojisi, tutumu ve motivasyonları üzerine araştırmalar yaparken tutum ölçekleri olmazsa olmazlardandı. Fakat araştırmalarımda içerisini dolduramadığım hep bir şeyler vardı. Ve şimdi anlıyorum ki, deneysel/pozitivist cephenin neferlerinden biriymişim o zamanlar. (s. 9).

Uygulamalı dilbilimi alanında nicel araştırma yöntemleri tartışmasız bir şekilde baskın olmasına rağmen nitel araştırma yöntemlerinin değeri ikinci dil edinimi alanında giderek artmaktadır (Lazaraton, 2000, 2003; Nunan, 1992). Nicel araştırmalar dil sınıflarında öğrenmenin boyutlarına ışık tutarken, nitel

araştırmalar ise dil sınıflarında birbiriyle ilişkili olan birçok faktöre bütüncül bir yaklaşımla odaklanarak nicel araştırmaların ortaya koyamadığı öğretmen ve öğrencilerin farklı bakış açılarını ve görüşlerini keşfetmeye yönelirler (Adams vd., 2005). Uygulamalı dilbilimi alanında nicel araştırmalar üzerine en önemli isimlerden biri olan Wallace Lambert, 1968 yılında gerçekleştirdikleri bir sohbette Bernard Spolsky’e yabancı dil öğrenen birinin içsel motivasyonunu keşfedebilmenin en iyi yolunun nitel araştırma yöntemlerinden sohbet yaklaşımını kullanmanın olduğunu şu sözlerle dile getirmiştir: “Yabancı dil öğrenen birinin içsel motivasyonunu öğrenmenin en iyi yolu onunla bir akşam oturup sabaha kadar şarap içerek sohbet etmektir” (Akt: Spolsky, 2000: 160). Pozitivist bir araştırmacı olan Lambert’ın bu sözleri hem oldukça manidar hem de bir o kadar çarpıcıdır.

Uygulamalı dilbilimi alanyazını tarandığında, 1980’li yıllardan itibaren bu alanda nitel araştırma yöntemlerinin, özellikle durum çalışması ve etnografik araştırmaların batılı toplumlarda fazlasıyla kullanıldığı görülmektedir (Brown & Rodgers, 2002; Chapelle & Duff, 2003; Davies, 1995; Dörnyei, 2007; Duff, 2002, 2008, baskıda; Giles & Byrne, 1982, Giles & Johnson, 1987; Holliday, 1994; Hornberger, 1989; Johnson, 1992; Lazaraton, 1995, 2000, 2003; Mackey & Gass, 2005; Nunan, 1992; Richards, 2003; Jacob vd., 1996; Spielman & Radnofsky, 2001; Watson-Gegeo, 1988; Willet, 1995; Wong-Fillmore, 1982). Yani, uygulamalı dilbilimde nicel yöntemlerin sınırlılığı birçok araştırmacıyı nitel araştırmalar yapmaya sevk etmiştir. Jacobs ve Farrell’e (2001) göre uygulamalı dilbilimi alanında nitel araştırma yöntemlerinin batılı toplumlarda sıklıkla kullanılmasının temel nedeni ikinci dil öğrenmede özerklik, işbirlikli öğrenme, öğrenci çeşitliliği, sınıf dinamikleri, motivasyon, kimlik, bağlam, düşünme becerileri, alternatif değerlendirme konuları, bir öğrenen olarak öğretmen ve kaygı gibi konuların pozitivist paradigmayla ancak bir yere kadar açıklanıyor olmasından ileri gelmektedir. Örnek olarak, Spielman ve Radnofsky (2001) kaygının dil öğrenmedeki rolünü belirlemek için anket çalışmalarını bir tarafa bırakarak bireysel farklılıkları belirlemeye yönelik görüşmeler, günlük tutturma ve otobiyografik öyküler gibi nitel araştırma yöntemleri kullanmışlardır. Johnson (1992) ve Nunan (1992) ise dil sınıflarının dinamikleri üzerine olan araştırmalarında durum çalışması ve etnografik araştırmaları kullanmıştır. Giles ve Byrne (1982) ve Giles ve Johnson (1987) ise ikinci dil öğrenmede bağlam faktörü üzerine olan araştırmalarında gömülü teori desenini kullanarak dil kavramını bir topluma ait olan üyelerin etnik kimliğinin en önemli göstergesi olarak kabul ederek etnik-dilbilimsel kimlik teorisini geliştirmişlerdir. Araştırmacılar böylece kimlik algısı zayıf, kendi aralarında etkileşimi düşük, mahrem sınırlarının şeffaf olduğu toplumlarda öğrenilmesi hedeflenen dilin hızlı bir şekilde öğrenildiğini ve dili öğrenilen topluma kolay bir şekilde entegre olunduğunu ortaya çıkarmışlardır. Yani, uygulamalı dilbilimcilerin nitel araştırma yöntemlerini kullanmaları dil öğrenme olgusunun zihinsel, sosyal ve kişilerarası boyutları üzerine derinlemesine bilgi sahibi olmak istemeleriyle açıklanabilir (Storch, 1998; Swain & Lapkin, 2001; Swain, Lapkin & Smith, 2002). Çünkü dil öğrenenlerin kimlik oluşumu ve sözlü becerileri ancak bütüncül bir yaklaşımla ortaya çıkarılabilir (Duff, 1996; Ohta, 1994; Willet, 1995). Örnek olarak, Willet (1995) ikinci dil öğrenmeye yeni başlamış dört öğrencinin o dilde sosyalleşmeleri üzerine yürüttüğü etnografik araştırmada öğrencilerin hedef dilde ideolojilerini, kimliklerini ve sosyal ilişkilerini oluşturabilmek için etkileşimli yöntemleri nasıl kullandıklarını ortaya çıkarmıştır.

Nitel araştırma yöntemleri uygulamalı dilbilimi alanında dil öğrenenlerin bireysel farklılıklarını keşfetmek amacıyla da kullanılmıştır. Böylece ikinci dil öğrenmede sosyokültürel faktörlerle bireysel farklılıkların birbiriyle örüntülü olduğu bütüncül bir yaklaşımla ortaya çıkarılmıştır. Örnek olarak, Syed (2001) çalışmasında sınıf-içi gözlem, resmi ve sohbet tarzı görüşme gibi nitel veri toplama tekniklerini kullanarak ikinci dil öğrenen üniversite öğrencilerinin kültürel kimliği ve dil öğrenmeye yönelik motivasyonları arasındaki ilişkiyi keşfetmiştir. Spielmann ve Radnofsky (2001) ise ikinci dil olarak Fransızca öğrenen öğrenciler üzerine yürüttükleri yedi haftalık yoğun etnografik araştırmada katılımcıların dil kaygısı üzerine odaklanmışlar ve böylece ikinci dil öğrenmede kaygı faktörüne farklı bir bakış açısı getirmişlerdir. Fraenkel ve Wallen (2002) ise ikinci dil öğrenen iki kişi üzerine yürüttükleri durum çalışmasında katılımcıların davranışlarını hem karşılaştırma hem de uzlaştırma imkânı bulmuşlardır. Fakat uygulamalı dilbilimi alanında durum çalışmaları ve etnografik araştırmalar gibi nitel araştırma desenlerinin özellikle dil öğrenen belli bir grup üzerine bütüncül bilgi sağlamalarının yanı sıra zaman alıcı ve maliyetli bir doğası vardır. Örnek olarak, Gass ve Mackey (2000) yürüttükleri dört yıllık etnografik araştırmada ikinci dil öğrenenlerin geçmiş anlarından hareketle dil öğrenme kültürlerini geçmişe dönük (retrospective) bir yaklaşımla araştırmışlardır. Boylamsal ve maliyetli olan bu araştırmanın sonuçları, çalışmanın etki faktörü dikkate alındığında sonraki araştırmacılar için oldukça ufuk açıcı olmuştur.

Görüldüğü gibi uygulamalı dilbilimi alanında ikinci dil edinimi üzerine nitel araştırma yöntemleri batılı toplumlarda fazlasıyla kullanılmaktadır. Buradan hareketle bu çalışmada 2000 yılından itibaren Türkiye’deki uygulamalı dilbilimi alanında yapılan doktora tezlerindeki araştırma türlerinin geleneksel (conventional) yöntemsel yaklaşımlar ile ilişkisinin ve uygulamalı dilbilimde nitel araştırma desenlerinin kullanımının paradigma dönüşümünün esas alınarak incelenmesi amaçlanmaktadır. Böylece Türkiye’deki uygulamalı dilbilimi alanının bu dönüşümün neresinde olduğu, mevcut iki paradigmanın karşılaştırmalı araştırma eğilimleri açısından gösterilmeye çalışılmıştır. Araştırmacıları bu çalışmaya iten temel sebep ise Türkiye’de uygulamalı dilbilimi alanında sosyal bilimlerdeki paradigma dönüşümü sonrasında nitel araştırmaların güncel durumu gösteren bir çalışmanın henüz yapılmamış olmasıdır. Bu bağlamda mevcut çalışmanın araştırma sorusu şöyledir:

- *Türkiye’de uygulamalı dilbilimi alanında 2000 yılından itibaren yapılan doktora tezlerinde bir paradigma dönüşümünden söz edilebilir mi?*

Mevcut araştırma sorusuna cevap arayabilmek için Türkiye’de bu alanda yapılmış doktora tezlerinin disiplinlere göre dağılımı, araştırma yöntemleri, yıllara göre dağılımı ve araştırma desenleri dikkate alınmıştır.

Yöntem

Araştırmacılar Türkiye’de uygulamalı dilbilimi alanında 2000 yılından itibaren yapılan doktora tezlerinde bir paradigma dönüşümünün olup olmadığını belirleyebilmek için doküman inceleme yöntemini kullanmışlardır. Mevcut dokümanları ise kategorik içerik analizi tekniğiyle analiz etmişlerdir. İçerik analizinin amacı benzer verileri belirli temalar çerçevesinde bir araya getirerek okunabilir çıktılar elde etmektir (Bauer, 2003; Cohen, Manion & Morrison, 2007; Denzin & Lincoln, 2005; Fraenkel & Wallen, 2000; Miles & Huberman, 1994; Yıldırım & Şimşek, 2005).

Bu çalışmanın örnekleme Türkiye’de 2000-2012 yılları arasında uygulamalı dilbilimi alanında yapılmış 163 doktora tezinden oluşmaktadır. Örneklem seçiminde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme tekniği kullanılmıştır. Bu örnekleme tekniğiyle bir araştırmanın gözlem birimleri belli niteliklere sahip kişiler, olaylar, nesnelere ya da durumlardan seçilir (Büyüköztürk vd., 2012). Yani, uygulamalı dilbilimi alanında yapılmış olan doktora tezleri belli niteliklere sahip olduğu düşünülerek ele alınan gözlem birimleridir.

Araştırmacılar öncelikle çalışmanın amacına uygun olarak bir veri toplama formu oluşturmuşlardır. Bu form dört analiz biriminden oluşmaktadır. Bunlar tezin yılı, disiplini, yöntemi ve desenidir. Araştırmacıların bu formu oluşturmalarındaki temel amaç ulaşılan tezleri bahsi geçen analiz birimlerine göre inceleyebilmeleri içindir. Araştırmacılar daha sonra Yüksek Öğretim Kurulu’nun (YÖK) tez veritabanına girerek önceden belirlenmiş ve süreç içerisinde oluşturulan anahtar kelimelerle 2000 yılından itibaren uygulamalı dilbilimi alanında yapılmış doktora tezlerine ulaşmışlardır. Bu süreçte tezlerin kullanıma açık ya da kapalı olma kriterleri dikkate alınmamıştır. Çünkü YÖK’ün veritabanındaki bütün tezlerin geniş özetleri her kullanıcıya açıktır. Araştırmacılar son olarak mevcut tezlerin özetlerini okuyarak daha önceden oluşturdukları formda aranan analiz birimlerini kategorik içerik analizi tekniğiyle her bir tez için kodlamış ve betimsel olarak sayısallaştırmışlardır.

Bulgular

Kategorik içerik analizi sonuçlarına göre doktora tezleri en çok yabancı dil olarak İngilizce ($f=127$) ve sırasıyla yabancı dil olarak Almanca ($f=18$), yabancı dil olarak Fransızca ($f=12$) ve yabancı dil olarak Türkçe ($f=6$) alanlarında yapılmıştır.

Tablo 1.

Tez Yöntemlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	Nicel	Nitel	Karma	Alanyazın	Toplam
2000	6	2	0	2	10
2001	5	2	1	0	8
2002	7	2	1	0	10
2003	6	2	3	3	14
2004	10	3	2	0	15
2005	7	2	2	3	14
2006	3	2	2	1	8
2007	7	4	0	0	11
2008	6	2	1	1	10
2009	7	3	4	0	14
2010	19	4	3	1	27
2011	13	4	1	0	18
2012	2	2	0	0	4
<i>Toplam</i>	98	34	20	11	163

Tablo 1’de doktora tezlerinin yöntemlerinin yıllara göre dağılımı verilmiştir. Analiz edilen 163 doktora tezinin 98’i nicel yöntemle yapılmış olmakla beraber 34’ü nitel, 20’si karma ve 11’i alanyazın tarama yöntemleriyle yapılmıştır. Tezlerin yöntemleri yıllara göre değerlendirildiğinde ise 2000-2012 yılları arasında kullanılan yöntemlerden her yıl nicel araştırma yöntemleri başı çekmektedir.

Tablo 2.

Tezlerde En Çok Tercih Edilen Desenler

Desenler	<i>f</i>
Deneysel	57
Betimsel tarama	41
Durum çalışması	20
Çeşitleme	20
Eylem Araştırması	11
Olgubilim	2
Etnografya	1
Diğer*	11
<i>Toplam</i>	163

*Alanyazın derleme, Söylem çözümlemesi ve Meta-analiz desenleri.

Tablo 2’de ise doktora tezlerinin desenlerinin doktor adayları tarafından tercih edilme oranı verilmiştir. Buna göre en çok tercih edilen desenler nicel araştırma yöntemlerinden deneysel ($f=57$) ve betimsel tarama ($f=41$) desenleri olurken, nitel araştırma yöntemlerinden en fazla tercih edilen desenler ise durum çalışması ($f=20$) ve eylem araştırması ($f=11$) desenleridir. Nicel ve Nitel araştırma yöntemlerine ait olan desenlerin birlikte kullanıldığı çeşitleme deseni ise yirmi kere tercih edilmiştir. Ayrıca, mevcut tezlerde nitel araştırma yöntemlerinden etnografya deseni bir kere, olgubilim deseni ise iki kere tercih edilirken gömülü teori deseni ise hiçbir araştırmacı tarafından tercih edilmemiştir.

Tartışma

- Türkiye’de uygulamalı dilbilimi alanında 2000 yılından itibaren yapılan doktora tezlerinde bir paradigma dönüşümünden söz edilebilir mi?

Bu çalışmada 2000 yılından itibaren Türkiye’deki uygulamalı dilbilimi alanında yapılan doktora tezlerinin geleneksel yöntemler ile ilişkisi ve uygulamalı dilbilimde nitel araştırma desenlerinin kullanımı paradigma dönüşümü esas alınarak incelenmiştir. Böylece Türkiye’deki uygulamalı dilbilimi alanının bu dönüşümün neresinde olduğu mevcut iki paradigmanın karşılaştırmalı araştırma eğilimleri açısından gösterilmeye çalışılmıştır.

Mevcut bulgular ışığında Türkiye’de uygulamalı dilbilimi alanında yapılan doktora tezlerinde post-pozitivist paradigmaya doğru bir dönüşümünden söz etmek oldukça güçtür. Çünkü bulgular nicel araştırma tekniklerinin nitel araştırmalara göre baskın olduğunu ve 2000 yılından itibaren nicel paradigmanın her yıl araştırmacılar tarafından en sık tercih edilen araştırma yöntemi olduğunu göstermiştir. Yani, ülkemizde uygulamalı dilbilimi alanında pozitivist ilkelereyle gerçekleştirilen nicel araştırma yöntemleri, yapılan çalışmaların *bilimsel* olabilmesi için doktor adayları tarafından ilk sırada tercih edilen araştırma türlerinin başında gelmektedir. Ekiz (2004), ülkemizde nitel araştırma yöntemlerinin kuram ve uygulamada yeterince gelişmemiş olmasını üç nedenle ilişkilendirmektedir. Birincisi, ülkemizdeki entelijansiyanın çoğunluğunun fen bilimci olması ve azınlıktaki sosyal bilimcilerin ise fen bilimcilerin kullandıkları pozitivist paradigmayı ve onun getirisi olan nicel araştırmaları baş tacı yapmalarıdır. İkinci olarak, ülkemizde hümanizmin yeterince gelişmemiş olmasıdır. Yani, demokratik olarak algıladığımız toplumumuzda bireylerin tercihleri ve düşüncelerinden ziyade toplum psikolojisi ve yaşantısı ön planda tutulmaktadır. Hâlbuki toplum denilen olguyu oluşturan harç bireyin kendisidir. Buradan hareketle, nitel araştırmaların temel önceliği bireydir. Ekiz’in (2004: 417) bu konudaki ifadeleri oldukça manidardır: “...Ülkemizde toplum tarafından da sıklıkla söylenen bir söz bu durumu çok iyi bir şekilde açıklamaktadır: ‘istisnalar kaideyi bozmaz’. Oysaki nitel paradigmada istisna da önemli olup (özel durum) ve kaideyi (kuram) bozabilmektedir.” Son olarak, toplumumuzda bireye duyulan güven eksikliği dergi editörlerinin ve bilim çevrelerinin nitel araştırmaları manipüle etmeye açık ve bu nedenle etik dışı olarak algılamalarına neden olmaktadır. Bu durum nitel araştırmalarda güvenilirlik ve geçerlik tartışmasını alevlendirmektedir. Fakat manipülasyona açık olma, etik dışı hareketler, güvenilirlik ve geçerlik tartışmaları pozitivist paradigmanın ilkeleriyle hareket eden nicel araştırmalar için de geçerlidir. Bu çalışmanın bulgularının ağırlıklı olarak pozitivist temellere dayandırılarak yapılan nicel araştırmalardan oluşması Ezin’in (2004) yukarıda bahsi geçen üç gerekçesiyle ilişkilendirilebilir.

Günümüzde politikacılar ve birçok araştırma kuruluşu bilimsel bir araştırma yapabilmenin tek koşulunun pozitivist temellerin içerisinde var olan nicel araştırma yöntemlerini kullanmak olduğunu dile getirmektedir (bkz: Eryaman, 2006; Gee, 2005). Bu görüş bir bilimsel trajedinin varlığına işaret eder. Bu durumda, “pozitivist paradigmanın nesnelliği ve indirgemeyi baş tacı yapmış olması” (Yıldırım & Şimşek, 2008), bu trajedinin mevcut araştırmadaki uygulamalı dilbilimi alanında baş gösteren bir sonucu olarak yorumlanabilir. Fakat “olguları, bu olguları çevreleyen süreç ve faktörlerden ayırıştırarak ve soyutlayarak deneysel süreçlerle gözlemlemek ve ölçmek” (Tierney & Rhoads, 1993: 322), bir dil öğrenenin karmaşık doğasını açıklamada yeterli olmayabilir. Çünkü dil öğrenenin iç dünyası ve o dilin öğrenildiği bağlam sürekli bir etkileşim içerisinde. Böylesi bir durumda pozitivist paradigma indirgemeyi baş tacı yaparak bağlamı ve bireyi birbirinden ayırırken, post-pozitivist paradigma ise araştırma konusuna bütüncül bir yaklaşım getirerek yorumsal bir yolu takip eder. Bu nedenle dil öğrenmenin karmaşık ve bağlamsal doğasını keşfedebilmek için post-pozitivist bir yaklaşımın kullanılması gerekmektedir. Çünkü “insan yalnızca fiziksel ve maddi bir dünyada yaşamamakta, aynı zamanda bir semboller dünyası içinde yer almaktadır. Bu iki dünya birbiriyle bağlantılı olmakla birlikte, birbirine indirgenemeyecek alanlardır” (Arkonaç, 1999; Akt: Kuş, 2007: 38). Fakat var olduğumuz dünyaya ait kavram ve nesnelere Newton’cu/Pozitivist/Akılçı paradigmayla inceleyen araştırmaların, sonuçları itibarıyla somut dünyanın değil de beynin fenomenleri ve faaliyetlerinin ürünü olmaktan öteyi geçemediği ifade edilebilir. Bu durumda pozitivist paradigmayla araştırılan kavram ve nesnelere nesnel varoluş hakları bir ölçüde yitirilmiş olacaktır. Buradan hareketle, dünyadaki mevcut sistemlerin pozitivist ilkelere sonucunda yapılan politikalarla kurgulandığı bir dünya gerçekliğinden yola çıkıldığında, kullanılan yöntemlerin *bilimsel* olarak adlandırılabilmesi için pozitivist paradigmaya başvurmak bir zorunluluk haline gelmiştir. Bu araştırmadaki uygulamalı dilbilimi alanındaki tezlerde de bu durum açık bir şekilde görülmektedir.

Şimşek ve diğerleri (2008) eğitim teknolojileri alanında yapılmış 64 tez üzerine yaptıkları bir araştırmada Türkiye’de son on yılda nicel yöntemlerin nitel yöntemlere göre araştırmacılar tarafından daha çok tercih edildiğini göstermişlerdir. Bu çalışmada da uygulamalı dilbilimde paradigma eğilimleri açısından benzer sonuçların çıkması bizleri şaşırtmamıştır. Çünkü Göktaş ve diğerlerine (2012) göre Türkiye kökenli araştırmalarda genellikle bir durumun betimlemesi ve taraması araştırmacılar tarafından en çok tercih edilen desenlerden biridir. Hâlbuki uluslararası alanyazında uygulamalı dilbilimi alanında nitel araştırma yöntemlerinin sıklıkla kullanıldığı görülmektedir. Öyle ki, dünyada önde gelen uygulamalı dilbilimi dergilerinin birçoğu araştırmacılara makale çağrısı yaparken nitel araştırmaların önemini belirtmektedir. Örnek olarak, *The Modern Language Journal* dergisinin editörü Sally Magnan (2006) araştırmacılara makale çağrısı yaparken dergilerinin nitel araştırmalara oldukça sıcak baktığını ve bu çağrı sonucunda araştırmacılarından gelen dönütlerden oldukça memnun olduklarını dile getirmektedir. Bir başka örnek ise, uygulamalı dilbilimi alanında dünyada önde gelen dergilerden *TESOL Quarterly* nitel araştırmaların devamlılığını sağlamak için makale çağrılarında araştırmacılara detaylı bir nitel araştırma rehberi sunmaktadır (Starfield, 2011). Buna paralel olarak, Yihong ve diğerleri (2001) uygulamalı dilbilimi alanında batımenşeli olan *Applied linguistics*, *TESOL Quarterly*, *The modern Language Journal* ve *International Review of Applied Linguistics* dergilerdeki 1978-1997 yılları arasındaki araştırma eğilimlerini inceledikleri çalışmalarında post-pozitivist paradigmaya doğru bir dönüşümün olduğunu ve 1990’lı yıllardan itibaren ise dergilerdeki makalelerin yarısının pozitivist ötesi yayınlardan oluştuğunu dile getirmektedir. Dahası, uygulamalı dilbilimi alanında doğrudan doğruya nitel araştırmalar yapmaya rehberlik edecek *Qualitative Research in Applied Linguistics*, *Case Study Research in Applied Linguistics*, *Ethnographic Research in Applied Linguistics*, *Voices from the Language Classroom: Qualitative Research in Second Language Education* ve *Qualitative Inquiry in TESOL* gibi örnek yöntem kitapları dünyaca ünlü yayınevleri tarafından basılmaktadır. Yani, uygulamalı dilbilimi konusunda batılı bilim çevrelerinde bir epistemolojik farkındalığın gelişmiş olduğu söylenebilir. Fakat bu çalışmanın bulgularına baktığımız zaman, Türkiye’de uygulamalı dilbilimi alanındaki doktora tezlerinde geleneksel nicel yöntemlerin, yani deneysel ve betimsel tarama desenlerinin bir baskınlığı söz konusudur. Ayrıca, mevcut tezlerde yetersiz olmakla beraber kullanılan nitel araştırma yöntemlerinin ağırlıklı olarak durum çalışması ve eylem araştırması desenleri olduğu görülürken, olgubilim ve etnografya desenleri son on iki yıl boyunca neredeyse hiç kullanılmamıştır. Gömülü teori desenine ise hiç rastlanmamıştır. Nicel ve nitel araştırma yöntemlerine ait olan desenlerin beraber kullanıldığı çeşitleme deseni de araştırmacılar tarafından fazla tercih edilmemiştir. Hâlbuki uygulamalı dilbilimi alanında 1980’lerden itibaren özellikle etnografya, durum çalışması, olgubilim ve gömülü teori deseni dünya genelinde yaygın bir şekilde kullanılmaktadır (Duff, 2002, 2008, baskıda; Giles & Byrne, 1982, Giles & Johnson, 1987; Lazaraton, 1995, 2000, 2003; Mackey & Gass, 2005; Nunan, 1992; 1998; Pavlenko & Lantolf, 2000; Richards, 2003; Spielman & Radnofsky, 2001; Willet, 1995).

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada kesitsel olarak sadece Türkiye’deki uygulamalı dilbilimi alanında son 12 yılda yapılmış olan 163 doktora tezi dikkate alınarak, post-pozitivist paradigmaya doğru bir dönüşümün olup olmadığı incelenmiştir. Bu çalışmayla böylece Türkiye’de uygulamalı dilbilimi alanının post-pozitivist paradigmaya doğru yaşanan dönüşümün neresinde olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Sonuç olarak, incelenen doktora tezleri açısından Türkiye’de uygulamalı dilbilimi alanı sosyal bilimlerde ve bunun sonucunda uygulamalı dilbilimi alanında yaşanan paradigma dönüşümünün oldukça gerisinde görülmektedir.

Bu çalışmanın sonuçlarından hareketle, Türkiye’de uygulamalı dilbilimi alanında çalışan araştırmacılara verilebilecek tavsiyeler aşağıdaki gibidir:

- Bir yabancı dil öğrenmenin doğasını bütüncül bir yaklaşımla ele almayı arzulayan araştırmacıların uygulamalı dilbilimi alanındaki uluslararası alanyazını takip etmeleri ve böylece bu alanda yaşanan paradigma dönüşümünü fark ederek çalışmalarını yürütmeleri tavsiye edilmektedir.
- Uygulamalı dilbilimcilerin ulusal alanyazında var olan makale, bildiri v.b. yayınları inceleyerek Türkiye’deki paradigma dönüşümü üzerine tamamlayıcı bilgilere ulaşmaları tavsiye edilmektedir.

Kaynakça

- Adams, J., Rodham, K., & Gavin, J. (2005). Investigating the “self” in deliberate self-harm. *Qualitative Health Research, 15*(10), 1293-1309.
- Arkonaç, S. A. (1999). Türkiye’deki terapist söyleminde insan, kültür ve terapi. *Uluslararası Liyezon Psikiyatrisi Kongresi, İstanbul*.
- Atayman, V. (2004). *Varolmanın acısı: Schopenhauer felsefesine giriş*. İstanbul: Donkişot Yayınları.
- Bauer, M. W. (2003). Classical content analysis: A review. M. W. Bauer & G. Gaskell (Eds.), *Qualitative Researching with Text, Image and Sound* (pp. 131-151). London: Sage.
- Bodgan, R. C., & Biklen, S. K. (1992). *Qualitative research for education: An introduction to theory and methods*. Boston: Allyn and Bacon.
- Brown, J. D., & Rodgers, T. S. (2002). *Doing second language research*. Oxford: Oxford University Press.
- Bryman, A. (1988). *Quantity and quality in social research*. London: Unwin Hyman Publications.
- Bryman, A. (2006). Integrating quantitative and qualitative research: How is it done? *Qualitative Research, 6*(1), 97-113.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Chapelle, C. A., & Duff, P. (2003). Some guidelines for conducting quantitative and qualitative research in TESOL. *TESOL Quarterly, 37*(1), 157-178.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research methods in education*. New York, NY: Routledge.
- Davies, K. A. (1995). Qualitative theory and methods in applied linguistics research. *TESOL Quarterly, 29*, 427-453.
- Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. (2005). *The Sage handbook of qualitative research*. Thousand Oaks, California: Sage.
- Dörnyei, Z. (2007). *Research methods in applied linguistics: Quantitative, qualitative and mixed methodologies*. Oxford: Oxford University Press.
- Duff, P. (1996). Different languages, different practices: Socialization of discourse competence in dual language school classrooms in Hungary. K. Bailey & D. Nunan (Ed.), *Voices from the Language Classroom: Qualitative Research in Second Language Education* (pp. 434-448). Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Duff, P. (2002). Research approaches in applied linguistics. R. B. Kaplan. *The Oxford Handbook of Applied Linguistics* (13-23). New York: Oxford University Press.
- Duff, P. (2008). *Case study research in applied linguistics*. New York: Taylor & Francis Group.
- Duff, P. (baskıda). *Ethnographic research in applied linguistics: Exploring language teaching, learning, and use in diverse communities*. Routledge.
- Ekiz, D. (2004). Eğitim dünyasının nitel araştırma paradigmasıyla incelenmesi: Doğal ya da yapay. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 4*(2), 415-439.
- Ellis, R. (2004). *The Study of Second Language Acquisition*. Oxford: Oxford University Press.
- Eryaman, M. Y. (2006). Traveling beyond dangerous private and universal discourses: Radioactivity of radical hermeneutics and objectivism in educational research. *Qualitative Inquiry, 12*(6), 1198-1219.
- Fraenkel, J. R., & Wallen, N. (2002). *How to design and evaluate research in education*. New York: McGraw-Hill.

- Gass, S. M., & Mackey, A. (2000). *Stimulated recall methodology in second language research*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Gee, J. P. (2005). It’s theories all the way down: A response to scientific research in education. *Teachers College Record*, 107(1), 10-18.
- Giles, H., & Byrne, T. (1982). An intergroup approach to second language acquisition. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 3, 17-40.
- Giles, H., & Johnson, P. (1987). Ethnolinguistic identity theory: a social psychological approach to language maintenance. *International Journal of the Sociology of Language*, 68, 69-99.
- Goetz, J. P., & LeCompte, M. D. (1984). *Ethnography and qualitative design in educational research*. Orlando: Academic Press.
- Göktaş, Y., Küçük, S., Aydemir, M., Telli, E., Arpacık, Ö., Yıldırım, G., & Reisoğlu, İ. (2012). Türkiye’de eğitim teknolojileri araştırmalarındaki eğilimler: 2000-2009 dönemi makalelerinin içerik analizi. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 12(1), 177-199.
- Holliday, A. (1994). *Appropriate methodology and social context*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hornberger, N. (1989). *Bilingual education and language maintenance*. Dordrecht: Foris Publications.
- Jacobs, M. G., & Farrell, S. C. T. (2001). Paradigm shift: Understanding and implementing change in second language education. *Teaching English as a Second or Foreign Language*, 5(1).
- Johnson, D. (1992). *Approaches to research in second language learning*. London: Longman.
- Keat, R., & Urry, J. (1994). *Bilim olarak Sosyal Teori*. (N. Celebi, Çev.). Ankara: İmge Yayınevi.
- Kuhn, T. (1970). *The structure of scientific revolutions*. Chicago: University of Chicago Pres.
- Kuş, E. (2007). Sosyal bilim metodolojisinde paradigma dönüşümü ve psikolojide nitel araştırma. *Türk Psikoloji Yazıları*, 10(20), 19-41.
- Lazaraton, A. (1995). Qualitative research in applied linguistics: A progress report. *TESOL Quarterly*, 34, 174-181.
- Lazaraton, A. (2000). Current trends in research methodology and statistics in applied linguistics. *TESOL Quarterly*, 34(1), 175-181.
- Lazaraton, A. (2003). Evaluative criteria for qualitative research in applied linguistics: Whose criteria and whose research? *Modern Language Journal*, 87(1), 1-12.
- Mackey, A., & Gass, S. M. (2005). *Second language research: Methodology and design*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Magnan, S. (2006). From the editor: The MLJ turns 90 in a digital age. *Modern Language Journal*, 90(1), 1-5.
- Miles, M. B., & Huberman, M. A. (1994). *An expanded sourcebook qualitative data analysis*. London: Sage.
- Nunan, D. (1992). *Research methods in language learning*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Ohta, A. S. (1994). Socializing the expression of affect: An overview of affective particle in the Japanese as a foreign language classroom. *Issues in Applied Linguistics*, 5, 303-325.
- Özenç-Uçak, N. (2000). Sosyal bilim ve kütüphanecilik alanında nitel araştırma yöntemlerinin kullanımı. *Bilgi Dünyası*, 1(2), 255-279.
- Patton, M. Q. (1987). *How to use qualitative methods in evaluation*. Newbury Park, CA: Sage.
- Pavlenko, A., & Lantolf, J. P. (2000). Second language learning as participation and the (re)construction of selves. P. Lantolf (Ed.), *Sociocultural Theory and Second Language Learning* (pp. 155-178). New York: Oxford University Press.

- Richards, K. (2003). *Qualitative inquiry in TESOL*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Richards, K. (2009). Trends in qualitative research in language teaching since 2000. *Language Teaching*, 42(2), 147-180.
- Spielmann, G., & Radnofsky, M. L. (2001). Learning language under tension: New directions from a qualitative study. *The Modern Language Journal*, 85, 259-278.
- Spolsky, B. (2000). Anniversary article: Language motivation revisited. *Applied linguistics*, 21(2), 157-169.
- Starfield, S. (2011). Ethnographies. B. Paltridge & A. Phakiti (Ed.), *Continuum Companion to Research Methods in Applied Linguistics* (pp. 50-66). London: Continuum.
- Storch, N. (1998). Comparing second language learners’ attention to form across tasks. *Language Awareness*, 7, 176-191.
- Swain, M., & Lapkin, S. (2001). Focus on form through collaborative dialogue: Exploring task effects. M. Bygate, P. Skehan, & M. Swain (Eds.), *Researching pedagogic tasks: Second language learning, teaching, and testing* (99-118). London: Longman.
- Swain, M., Lapkin, S., & Smith, M. (2002). Reformulation and the learning of French pronominal verbs in a Canadian French immersion context. *The Modern Language Journal*, 86, 485-507.
- Syed, Z. (2001). Notions of self in foreign language learning: A qualitative analysis. Z. Dörnyei & R. Schmidt (Eds.), *Motivation and second language acquisition* (pp. 127-148). Honolulu, HI: University of Hawai’i at Manoa, Second Language Teaching and Curriculum Center.
- Şimşek, A., Özdamar, N., Becit, G., Kılıçer, K., Akbulut, Y., & Yıldırım, Y. (2008). Türkiye’deki eğitim teknolojisi araştırmalarında güncel eğilimler. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 439-458.
- Tierney, W. G., & Rhoads, R. A. (1993). *Faculty socialization as cultural process: A mirror of institutional commitment*. Washington D. C.: The George Washington University.
- Watson-Gegeo, K. A. (1988). Ethnography in ESL: Defining the essentials. *TESOL Quarterly*, 22, 575-592.
- Willet, J. (1995). Becoming first graders in an L2: An ethnographic study of L2 socialization. *TESOL Quarterly*, 29, 473-576.
- Williams, M. (1999). *Science and social science: An introduction*. Psychology Press.
- Wong-Fillmore, L. (1982). Instructional language as linguistic input: Second language learning in classrooms. L. C. Wilkinson (Ed.), *Communicating in the classroom* (283-296). New York: Academic Press.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yihong, G., Lichun, L., & Jun, L. (2001). Trends in research methods in applied linguistics: China and the West. *English for Specific Purposes* 20, 1-14.